

Ietekmes uz vidi novērtējums vēja elektrostaciju (VES) parka “Valmiera-Valka” un tā saistītās infrastruktūras projekta īstenošanai Valmieras novada Plāņu pagastā un Valkas novada Vijciema un Valkas pagastos

Sākotnējā sabiedriskā apspriešana

Paredzētās darbības ierosinātājs: SIA "Latvijas vēja parki", reģ. Nr.40203415150, adrese Pulkveža Brieža iela 12, Rīga, LV-1010, e-pasts: valmieravalka@vejaparki.lv

SIA "Latvijas vēja parki" (turpmāk tekstā - ierosinātājs) paredzētā darbība ir VES parka un tā saistītās infrastruktūras projekta īstenošana Valmieras novada Plāņu pagastā un Valkas novada Vijciema, Valkas pagastos. [1.pielikumā](#) pievienota paredzētās darbības vietas karte bez plānotām VES atrašanās vietām. VES parkā plānots izbūvēt līdz 60 VES, kur katras VES nominālā jauda varētu sasniegt 8 MW. Saskaņā ar likumu “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un “Enerģētiskās drošības un neatkarības veicināšanai nepieciešamās atvieglotās energoapgādes būvju būvniecības kārtības likumu”, paredzētajai darbībai ierosinātājs veiks ietekmes uz vidi novērtējumu (turpmāk tekstā – IVN). Kopējo uzstādāmo VES skaitu ir paredzēts vērtēt IVN procesa laikā, ņemot vērā normatīvo aktu prasības VES izvietojumam, iespējas saskaņot aizsargjoslu noteikšanu ar pieguļošo nekustamo īpašumu tiesiskajiem valdītājiem, pieejamo pārvades sistēmas kapacitāti, IVN rezultātus, ekonomiskos un citus saistītos aspektus, kas var ietekmēt paredzētās darbības realizācijas apjomu.

VES tiks piegādātas izjauktas un sastāv no trim moduļiem, rotora un spārnēm. VES tiek saliktas uzstādīšanas vietā. Pēc VES uzstādīšanas tiek veikti elektroinstalācijas darbi un pievienoti kabeļi. VES savienojumam ar transformatoru apakšstaciju (ar vīdsprieguma slēgiekārtu un eļļas transformatoru) un augstsprieguma apakšstaciju paredzēts izbūvēt elektroapgādes kabeļlīniju (tips – alumīnija ar XLPE izolāciju).

Piebraukšanai pie VES iespēju robežās tiks izmantoti esošie zemes ceļi, kā arī plānots ierīkot jaunus ceļus, lai būtu iespējams veikt būvdarbus un nodrošināt VES ekspluatāciju. Paredzams, ka piekļuve plānotajam VES parkam būvniecības un ekspluatācijas laikā tiks nodrošināta pa valsts maģistrālo autoceļu A3 (Inčukalns – Valmiera - Valka), reģionālo autoceļu P23 (Valka – Vireši), P24 (Smiltene - Valka) un P26 (Sedas pievedceļš), valsts vietējiem autoceļiem V260 (Egļi – Oliņas – Bērsis) un V261 (Lipši - Spicrāmis) un V143 (Akmeņkalni – Lauvas – Ķekari), pašvaldības autoceļiem, Latvijas valsts mežu uzturētajiem mežu ceļiem, kā arī jaunizbūvētiem vai pielāgotiem jau esošajiem pievedceļiem. IVN procedūras laikā tiks vērtēti esošo pievedceļu tehniskie raksturlielumi un nepieciešamie uzlabojumi, kā arī tiks vērtētas citas piebraukšanas iespējas un risinājumi.

Pirms plānoto VES uzstādīšanas ir paredzēts no jauna izbūvēt vai vietām pilnveidot esošo infrastruktūru: pievedceļus, laukumus, enerģijas pārvades un telekomunikāciju līnijas. Precīzs plānoto pievedceļu izvietojums un tehniskie raksturlielumi tiks noteikti IVN procesa laikā, izvērtējot esošo ceļu tīklu, jaunu ceļu izbūves nepieciešamību, to izbūves iespējas un iespējamo ietekmi uz vidi, tajā skaitā uz izpētes ietvaros un iepriekš konstatētajām dabas vērtībām.

Saražotā elektroenerģija tiks nodota pārvades tīklā, izmantojot esošo augstsprieguma elektropārvades kabeļu līniju. Pieslēguma nodrošināšanai tiks izbūvētas jaunas apakšstacijas. Apakšstaciju novietojums tiks izvērtēts IVN ziņojuma izstrādes procesā.

VES parkā plānoti risinājumi saražotās elektroenerģijas akumulēšanai un ar šo procesu saistīto objektu būvniecība tiks vērtēta IVN ziņojuma izstrādes procesā.

VES parku ir paredzēts izbūvēt Valkas novada teritorijas dienvidrietumu daļā un Valmieras novada dienvidaustrumu daļā, aptuveni 2 km attālumā no Strenčiem, aptuveni 1 km attālumā no Sedas un ap 5 km attālumā no Valkas. VES parka būvniecības teritorijas kopējā platība ir 5387 ha. [1.pielikumā](#) pievienota paredzētās darbības vietas karte.

Paredzētās darbības teritorijā iekļautās zemes vienības šobrīd tiek izmantotas mežsaimnieciskās darbības veikšanai.

Plānotās VES tiks izvietotas, ievērojot 2013. gada 30. aprīļa MK noteikumus Nr.240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” (turpmāk tekstā MK noteikumi Nr.240) noteiktos minimālos attālumus VES izbūvei.

Paredzētās darbības teritorijai tuvākās lielākās apdzīvotās vietas ir Valka, Seda un Strenči, kas atrodas apmēram 1-5 km attālumā. Tuvākās apdzīvotās vietas (ciemi) paredzētās darbības tuvumā ir Vijciems, Seļi un Jērcēni. Paredzētās darbības teritorijas tiešā tuvumā atrodas arī vairākas viensētas, kuras atrodas ne tuvāk kā normatīvajos aktos noteiktajā attālumā no VES.

Uzstādāmo VES modelis un tehniskie raksturlielumi šobrīd vēl nav noteikti, tomēr paredzams, ka tas varētu būt kāds no *Enercon*, *Vestas*, *Siemens-Gamesa*, *General Electric* vai *Nordex* jaunākajiem modeļiem. IVN procesa laikā tiks izvērtēti vairāki VES modeļi un tehniskie parametri. Prognozējams, ka VES maksimālais augstums var sasniegt 300 m, rotoru diametrs līdz 200 m. Plānotā jauda līdz 8 MW (katrai VES), maksimālā kopējā jauda – atkarībā no izbūvēto VES jaudas un skaita tiks precizēta IVN ziņojumā.

Iespējamās ietekmes uz vidi

Troksnis

Būvdarbus, kad sagaidāma trokšņa emisija, plānots veikt ievērojot Ministru Kabineta noteikumos noteiktās robežvērtības un darba veikšanai tiks izmantotas iekārtas, kas atbilst 2002.gada 23.aprīļa MK noteikumu Nr.163 “Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām” noteiktajām prasībām. Ņemot vērā veicamo darbu veidu un organizācijas kārtību, sagaidāms, ka tehnikas radītās trokšņa emisijas būs īslaicīgas un paredzamā ietekme uz trokšņa robežlielumu izmaiņām nebūtiska. Līdz ar to netiks pārsniegti 2014.gada 7.janvāra MK noteikumos Nr.16 “Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” noteiktie vides trokšņa robežlielumi.

VES darbībai raksturīgi divi galvenie trokšņa veidi pēc to izcelsmes – mehāniskais troksnis (ģenerators un transmisijas pārslēga darbība) un aerodinamiskais troksnis. Aerodinamiskais jeb turbulento plūsmu troksnis tiek uzskatīts par būtiskāko un dominējošo. Rotorā lāpstiņām šķeļot gaisu, rodas impulsveida, svelpjoša skaņa, kas ir labi saklausāma uz apkārtējā skaņu fona un var radīt ietekmi VES tuvumā.

IVN ziņojuma sagatavošanas laikā tiks vērtēts plānoto VES izvietojums attiecībā pret dzīvojamām ēkām un noteikta trokšņa ietekme. Līdz ar to tiks vērtēts VES izvietojums un tehniskie parametri.

Vibrācija

VES darbības laikā iespējama arī neliela zemes vibrācija. Kustīgi objekti rada vibrācijas, kas izplatās materiālajā telpā, pārnesoties uz citiem materiāliem objektiem. Atkarībā no vibrācijas raksturlielumiem, tai var būt ietekme gan uz cilvēku, gan ietekme uz iekārtām, ēkām un būvēm. Ņemot vērā VES darbības principus, VES iekārtas tehnisko nodrošinājumu un pamatu risinājumus, nav prognozējams, ka VES varētu radīt tādu vibrāciju pārnesumu caur torni un pamatiem uz zemi, kas varētu radīt vērā ņemamas mehāniskas svārstības augsnē un zemē ap iekārtu, vai nelabvēlīgi ietekmēt cilvēku veselību un viņu ēku drošību.

Mirgošanas efekts

Mirgošanas efektu rada rotora lāpstiņu kustība, tām periodiski aizsedzot sauli un veidojot kustīgas ēnas uz zemes un dažādu objektu virsmas. Rotorā lāpstiņu ēnu radītā ietekme VES tuvumā izpaužas kā salīdzinoši zemas frekvences mirgošana.

IVN ziņojuma sagatavošanas laikā tiks vērtēta plānoto VES izvietojums attiecībā pret dzīvojamām ēkām un noteikta mirgošanas ietekme. Līdz ar to tiks vērtēts VES izvietojums un tehniskie parametri.

Elektromagnētiskais starojums

VES radītais elektromagnētiskais lauks pēc intensitātes ir salīdzināms ar sadzīves elektrotehnikas radīto un jau 10 m rādiusā no VES ir nenozīmīgs.

Ietekme uz ūdeņiem

Paredzētās darbības teritorija atrodas Gaujas upes sateces baseinā. Tuvākās ūdensteces ir Gauja, Daudzupīte, Vija un Vīksnes upe. Lielākās ūdenstilpes ir Leišu, Zāļu, Dziļais un Dibena ezeri. Daļu no paredzētās darbības teritorijas šķērso valsts nozīmes un mežu meliorācijas sistēmas.

Izbūvējot VES parku, visas esošās meliorācijas sistēmas tiks saglabātas, bet nepieciešamības gadījumā (ja kāds sistēmas atzars tiks ietekmēts) arī atjaunotas. Tā kā šīs darbības tiks realizētas atbilstoši projektam, ievērojot meliorācijas sistēmu izvietojumu un funkcionalitāti, tad kopējā meliorācijas sistēmu kvalitāte nepasliktināsies.

Sagatavojot paredzētās darbības IVN ziņojumu, tiks piesaistīts attiecīgās jomas eksperts, kas vērtēs plānotā VES parka būvniecības un ekspluatācijas laikā radītās iespējamās ietekmes (t.sk. uz meliorācijas sistēmām un meliorāciju sistēmu ietekmi uz VES parku), kā arī noteiks labākos risinājumus/piesardzības pasākumus, ņemot vērā samērīguma un piesardzības principa piemērojamību un līdzsvaru.

Ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, īpaši aizsargājamām sugām, īpaši aizsargājamiem biotopiem un mikroliegumiem

Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā „OZOLS” publicēto informāciju, paredzētās darbības teritorijā atrodas vairākas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas un mikroliegumi, sugu atradnes un to laukumi, Eiropas Savienības nozīmes biotopi un īpaši aizsargājami koki. Karte ar īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām pievienota [2.pielikumā](#).

Izstrādājot paredzētās darbības IVN, tiks piesaistīts attiecīgās jomas eksperts, kas veiks vietas apsekošanu dabā un vērtēs paredzētās darbības būvniecības un ekspluatācijas laikā radītās iespējamās ietekmes, kā arī noteiks labākos risinājumus/piesardzības pasākumus, ņemot vērā samērīguma un piesardzības principa piemērojamību un līdzsvaru.

Ietekme uz teritoriju attīstību

Atbilstoši MK noteikumu Nr. 240 prasībām VES, kuru jauda ir lielāka par 20 kW, atļauts izvietot rūpnieciskās apbūves teritorijā (R), tehniskās apbūves teritorijā (TA), lauksaimniecības teritorijā (L) un mežu teritorijā (M) atbilstoši teritorijas plānojuma nosacījumiem.

Saskaņā ar Valkas un Valmieras novada teritorijas plānojumu, VES parka būvniecības teritorijā ietilpst zemes vienības vai to daļas, kuru plānotā (atļautā) izmantošana pamatā noteikta kā mežu teritorija. Salīdzinoši nelielas platības VES parka būvniecības teritorijā aizņem ūdeņu vai cita zemes lietojumveida teritorijas.

Nepieciešamības gadījumā tiks iniciētas izmaiņas vai papildinājumi teritorijas plānošanas dokumentos.

Plānotās darbības teritorija šobrīd ir mežu zeme. Ņemot vērā to, ka VES parka būvniecība plānota mežu teritorijā, tad VES parka infrastruktūras izbūvei tiks veikta atmežošana un zemes transformācija nepieciešamajā apjomā. Nepieciešamības gadījumā tiks atmežota arī pievedceļiem nepieciešamā zemes platība. Prognozējamā mežu platība, kurā tiks plānota atmežošana, tiks noteikta IVN procesa laikā. Precīzs atmežošanas un transformējamās zemes platību apjoms un robežas tiks noteiktas IVN ziņojumā.

Provizoriskie pasākumi, nepieļautu vai novērstu būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz vidi

VES iekārtas ir aprīkotas ar jutīgiem sensoriem un elektroniskās vadības sistēmām, kas atslēdz VES, lai automātiski izvairītos no dažādiem riskiem, ko var izraisīt neparedzēti meteoroloģiskie apstākļi (vētra, apledījums) un pašu iekārtu defekti. Iekārtas ir aprīkotas ar zibens aizsardzības sistēmu un dažādiem drošinātājiem, kas elektronisko kļūdu gadījumā atslēdz ģeneratoru un apstādina rotoru. VES tehnoloģiski izveidotas tā, lai līdz minimumam samazinātu dažādus riskus. IVN ziņojumā tiks vērtētas bioloģiskās daudzveidības (t.sk. ornitofaunas) aizsardzības iekārtas un aprīkojums.

Izstrādājot IVN ziņojumu, tiks vērtēti izstrādātie risinājumi un nepieciešamības gadījumā, tiks izstrādāti risinājumi būtiskas nelabvēlīgas ietekmes mazināšanai.

Publikācija Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapā, kur atrodams arī lēmuma par IVN piemērošanu datums un IVN programma: <https://www.vpvb.gov.lv/lv/ietekmes-uz-vidi-novertejumu-projekti/veja-parka-valmiera-valka-un-ta-saistitas-infrastruktur-projekta-istenosana-valmieras-novada-planu-pagasta-un-valkas-novada-vijciema-un-valkas-pagastos-sia-latvijas-veja-parki>